

Број: 01- 345-16/07

Датум: 21.12.2007. године

На основу члана 115. став 1. Закона о електричној енергији ("Службени гласник Републике Српске" број: 66/02, 29/03, 86/03, 111/04 и 60/07), члана 18. став 1. Статута Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 41/04 и 67/07), члана 37. став 1. тачка 4. Пословника о раду Регулаторне комисије за електричну енергију Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 96/04), члана 49. став 1, а у вези са чланом 116. Правилника о тарифној методологији и тарифном поступку ("Службени гласник Републике Српске" број 61/05), и члана 72. став 1. Правилника о јавним расправама и рјешавању спорова и жалби ("Службени гласник Републике Српске", број 71/05), у другом тарифном поступку, по захтјеву за одобрење цијена на прагу електране подносиоца Мјешовити Холдинг "Електропривреда" Републике Српске Требиње Зависно предузеће "Хидроелектране на Врбасу" акционарско друштво Мркоњић Град, Регулаторна комисија за енергетику Републике Српске на 19. редовној сједници одржаној дана 21.12.2007. године донијела је

РЈЕШЕЊЕ

о утврђивању цијене електричне енергије на прагу електране

1. Подносиоцу захтјева Мјешовити Холдинг "Електропривреда" Републике Српске Требиње, Зависно предузеће "Хидроелектране на Врбасу", акционарско друштво Мркоњић Град утврђује се потребан годишњи приход у износу од 15.506.647 КМ за годишњу производњу од 274.990.000 kWh уз средњу годишњу расположиву снагу од 103.973 kW и на основу тога израчуната укупна просјечна (једнокомпонентна) цијена електричне енергије на прагу електране у износу од 0,0564 КМ/kWh, која у двокомпонентном моделу има сљедећу структуру:
 - јединична цијена капацитета у износу од 133,17 КМ/kW годишње и
 - јединична цијена произведене електричне енергије у износу од 0,0060 КМ/kWh.
2. Просјечна цијена електричне енергије на прагу електране предузећа из тачке 1. диспозитива овог рјешења намијењене за снабдијевање неквалификованих купаца у Републици Српској износи 0,0515 КМ/kWh.
3. Цијена из тачке 2. диспозитива овог рјешења примјењује се за обрачун просјечне пондерисане цијене електричне енергије на прагу електрана ради утврђивања тарифних ставова за неквалификоване купце електричне енергије у Републици Српској почев од 01.01.2008. године.
4. Ово рјешење је коначно.

5. Диспозитив овог рјешења објављује се у "Службеном гласнику Републике Српске", а рјешење са образложењем на огласној табли и интернет страници Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске.

Образложење

Чланом 23. алинеја 2. Закона о електричној енергији (у даљем тексту: Закон) дато је у надлежност Регулаторној комисији за енергетику Републике Српске (у даљем тексту: РЕРС) да пропише методологију и критеријуме за утврђивање цијена снабдијевања неквалификованих купаца електричном енергијом, а чланом 115. став 1. истог Закона да утврди структуру цијене и укупну цијену електричне енергије на прагу електрана. РЕРС је донио Правилник о тарифној методологији и тарифном поступку: у даљем тексту Правилник ("Службени гласник Републике Српске" број 61/05), који у члану 6. прописује основна начела, на којима се темељи тарифна методологија и поступак одобравања тарифа и према којима, цијене морају бити правичне, оправдане, недискриминирајуће, утемељене на објективним критеријумима и засноване на оправданим трошковима, те одређене на транспарентан начин. РЕРС је донио и Правилник о извјештавању ("Службени гласник Републике Српске", број 61/07) и Одлуку о одређивању образаца захтјева за одобрење цијена и тарифа и образаца за техничке и финансијске податке ("Службени гласник Републике Српске" број 65/05 и 59/07), којима су прописане обавезе корисника дозволе за обављање електроенергетских дјелатности у погледу достављања извјештаја, података, информација и других докумената, те начин и форма за достављање образаца захтјева и образаца за техничке и финансијске податке, за потребе тарифног поступка.

У циљу одређивања цијене електричне енергије на прагу електране у овом поступку утврђиван је потребни приход регулисаног предузећа који, према одредбама чланова 8-27 Правилника, представља збир трошкова рада и одржавања (пословни расходи), обрачунате амортизације, одобреног поврата на уложена средства, а све наведено умањено за остале приходе остварене коришћењем средстава укључених у регулативну основу и припадајућих трошкова који су већ укључени у одобрене трошкове. Јединична (укупна, једнокомпонентна) цијена на прагу електране утврђује се као однос потребног прихода регулисаног предузећа и обима производње електричне енергије одређеног у складу са правилима билансирања (планирања) и оптималног коришћења капацитета.

Према члану 48. Правилника ова цијена може се утврдити као двокомпонентна која се састоји од:

- а) јединичне цијене снаге која представља однос укупних фиксних трошкова (укључујући одобрени поврат) и расположиве снаге и
- б) јединичне цијене енергије обрачунате као однос укупних варијабилних трошкова и обима производње електричне енергије одређеног у складу са правилима билансирања и оптималног коришћења капацитета.

Мјешовити Холдинг "Електропривреда Републике Српске" Требиње, Зависно предузеће "Хидроелектране на Врбасу" акционарско друштво Мркоњић Град (у даљем тексту: подносилац захтјева) поднијело је дана 05.07.2007. године захтјев за одобрење цијене на прагу електране, који је у РЕРС-у заведен под бројем 01-345-1/07. Уз поднесени захтјев подносилац је приложио и дио пратеће документације и обрасце са техничким и финансијским подацима, прописане Правилником о извјештавању. У свом захтјеву подносилац је предложио просјечну цијену електричне енергије на прагу електране за 2008. годину у износу од 0,0578 KM/kWh.

РЕРС је дана 13.07.2007. године доставила обавјештење о пријему захтјева у коме је затражила од подносиоца захтјева да се изјасни на који период се односи захтјев, односно од када се тражи примјена нових цијена, с обзиром да је захтјев прилагођен на енергетске величине за 2007. годину. РЕРС је такође указао подносиоцу захтјева на његову обавезу да обавијести све своје купце о поднесеном захтјеву, како је то прописано чланом 94. Правилника. Даном 19.07.2007. године подносилац је доставио допис бр. 03-1164/07, насловљен као "Допуна захтјева за одобрење цијене на прагу електране", у коме се изјаснио о 01.07.2007. године као датуму примјене нових цијена.

Након прегледа поднесеног захтјева са пратећом документацијом, утврђено је да захтјев није комплетан, па је на основу члана 32. став 1. Закона и 89. став 1. Правилника, од подносиоца тражено да допуни захтјев достављањем образложења и документације путем поште.

Иако подносилац захтјева у остављеном року није доставио све потребне податке, РЕРС је на 11. редовној сједници одржаној 14.08.2007. године донио Одлуку број Р-11-404-109/07 о провођењу другог тарифног поступка, имајући у виду да ће се на формалној расправи подносиоцу захтјева омогућити да докаже оправданост и утемељеност свог захтјева прилагањем додатне документације и давањем изјава овлашћених представника подносиоца. Овом одлуком утврђено је мјесто, вријеме и предмет одржавања формалних расправа, рокови достављања коментара јавности, услови и критеријуми за стицање статуса умјешача у поступку, те одређен водитељ поступка. О свему овоме јавност је обавијештена путем обавјештење за јавност које је објављено на интернет страници РЕРС-а и писаном медију.

До истека назначеног рока за подношење захтјева за стицање статуса умјешача, захтјеве су доставили: Мјешовити холдинг "Електропривреда" Републике Српске Матично предузеће а.д. Требиње (у даљем тексту: МХ ЕРС МП) и Институција Омбудсмана за заштиту потрошача у Босни и Херцеговини (у даљем тексту Омбудсман за заштиту потрошача). МХ ЕРС МП свој захтјев за стицање статуса умјешача у свим поступцима заснива на чињеници да је као матично предузеће оснивач зависних електроенергетских предузећа која су подносиоци захтјева и уједно је и већински власник капитала у тим предузећима, те располаже подацима и чињеницама од значаја за тарифни поступак. Омбудсман за заштиту потрошача у Босни и Херцеговини захтјев заснива на чињеници да је Омбудсман за заштиту потрошача независна институција, успостављена са циљем да промовише добро и ефикасно провођење политике заштите потрошача у БиХ и субјект одговоран за заштиту потрошача у Босни и Херцеговини. РЕРС је размотрио поднесене захтјеве за стицање статуса умјешача и оцијенио да су основани и да испуњавају прописане критеријуме. РЕРС је на 12. редовној сједници

одржаној 23.08.2007. године донио Рјешење број Р-12-418-123/07 којим се усваја захтјев МХ ЕРС МП и Рјешење број Р-12-418-124/07 којим се усваја захтјев Омбудсмана за заштиту потрошача и утврђује статус умјешача у другом тарифном поступку ради одобравања цијена и тарифа електричне енергије по свим поднесеним захтјевима. Умјешач Омбудсман за заштиту потрошача у БиХ није учествовао на формалној расправи у овом поступку.

Формална расправа одржана је 17.09.2007. године. На овој расправи су разматрана питања која су дефинисана на припремној расправи, а од подносиоца захтјева је затражено да документује оправданост елемената захтјева. За питања која нису расправљена на формалној расправи, подносиоцу захтјева је омогућено да у остављеним роковима достави потребну документацију и детаљна писана образложења.

У коначном захтјеву од 17.09.2007. године, подносилац захтјева је предложио цијену електричне енергије на прагу електране у износу од **0,0562** КМ/кWh. Структура предложене цијене се састоји од цијене производног капацитета у износу од 124,12 КМ/кWh и цијене произведене енергије у износу од 0,0064 КМ/кWh. Свој захтјев подносилац је засновао на предложеном потребном потребном приходу за обављање дјелатности производње електричне енергије за план производње од 274.000 МWх електричне енергије са средњом годишњом снагом од 110,000 kW електричне енергије и износу од 15.399.592 КМ, којег чине:

- варијабилни трошкови за остварење плана производње од 274.000 МWх електричне енергије у износу 1.746.000 КМ,
- фиксни трошкови рада и одржавања електрана средње годишње расположиве снаге од 110 MW у износу од 9.813.000 КМ,
- поврат на ангажовани капитал у стална средства регулативне основе по стопи од 3% на власнички капитал и 1,32% на позајмљени капитал у износу 3.840.592 КМ.

Након детаљне анализе поднесеног захтјева са пратећом документацијом и изведених доказа на формалној расправи, водитељ поступка је извршио оцјену доказа појединачно и свих доказа заједно и на основу члана 70. став 1. Правилника о јавним расправама и рјешавању спорова и жалби, сачинио Извјештај водитеља поступка у предмету под бројем 01-345/07 од 30.11.2007. године, који је заједно са препоруком за доношење коначне одлуке доставио РЕРС-у. Извјештај са препоруком је достављен странкама у поступку, а објављен је на огласној табли и интернет страници РЕРС-а. Учесницима у поступку је остављена могућност да до 12.12.2007. године доставе коментара на исти.

У **Извјештају водитеља** поступка садржане су препоруке РЕРС-у за одобрење свих ставки у структури потребног прихода и енергетске вриједности на основу којих је утврђена препоручена просјечна цијена на прагу електране у износу од 0,0564 КМ/кWh. Структура предложене цијене се састоји од цијене производног капацитета у износу од 133,17 КМ/кWh и цијене произведене енергије у износу од 0,0060 КМ/кWh. Предложен је потребни приход за обављање дјелатности производње електричне енергије за план производње од 274.990.000 kWh електричне енергије са средњом годишњом снагом од 103.973 kW у износу од 15.506.647 КМ, којег чине:

- варијабилни трошкови за остварење плана производње у износу од 1.660.116 КМ,

- фиксни трошкови рада и одржавања електрана у износу 9.398.163 КМ,
- поврат на ангажовани капитал у стална средства регулативне основе по стопи од 2% на власнички капитал и 1,32% на позајмљени капитал у износу 4.448.368 КМ.

За снабдијевање тарифних купаца у Републици Српској предложена је цијена елек

тричне енергије на прагу електране од 0,0514 КМ/kWh.

У остављеном року подносилац захтјева није доставио коментаре на извјештај водитеља поступка.

МХ ЕРС МП је као умјешач у овом поступку доставио је коментаре који се тичу предложених трошкова рада у извјештајима водитеља поступка за све подносиоце захтјева за одобрење цијене на прагу електрана у Републици Српској.

Наконведеног цјелокупног поступка, РЕРС је на основу чињеница и доказа садржаних у извјештају водитеља поступка, и разматрања коментара на овај извјештај и утврдио чињенично стање на коме је засновао коначну одлуку.

Прихваћен је предложени **план производње електричне енергије** подносиоца од 274 ГWh, с тим да је у складу са третманом властите потрошње електричне енергије из мреже, увећан за властиту потрошњу електричне енергије са мреже, па је ради одобравања цијене на прагу електране прихваћена укупна производња подносиоца захјева у износу од 274,99 ГWh.

Што се тиче **расположиве снаге** прихваћена је расположива снага из захтјева подносиоца од **110 MW** што је уједно и инсталирана снага. За одређивање јединичне цијене капацитета на прагу електране користи се овако дефинисана снага умањена коефицијентом трајања ремонта, што износи **103.973 kW**.

Чланом 18. Правилника, дефинисана је **регулативна основа** као "нето вриједност ангажованих сталних средстава за обављање лиценциране дјелатности и нето вриједност трајних обртних средстава неопходних за редовно пословање". У захтјеву је предложена вриједност регулативне основе у износу од 228.515.875 КМ, која обухвата: нето вриједност сталних средстава у износу од 226.655.959 КМ, средства у припреми у износу од 1.385.919 КМ и нето трајна обртна средства у износу од 474.000 КМ. У поступку је утврђена регулативна основа у износу од **223.010.118 КМ** и чине је нето вриједност сталних средстава у износу од 226.492.206 КМ, вриједност средстава у припреми у износу од 1.385.919 КМ и вриједност нето трајних обртних средстава у износу од 653.615 КМ, те умањење за износ нелиценцираних средстава у припреми од 46.681 КМ и износ амортизације периода од 5.474.941 КМ.

Подносилац захтјева је тражио да му се признају као оправдани укупни **трошкови рада и одржавања** потребни за производњу електричне енергије у износу од 11.558.524 КМ. Анализирајући извјештај водитеља поступка и примједбе достављене од стране умјешача на износ предложених трошкова,

РЕРС је извршио оцјену доказа и одредио се у погледу висине трошкова рада и одржавања као елемента потребног прихода.

Трошкови зарада - варијабилни дио. Након спровођења тарифног поступка, а на основу чињеница и доказа који су садржани у коначном писаном Извјештају водитеља поступка и коментара (коментар МХ ЕРС заједнички за сва производна предузећа) на Извјештај, РЕРС на име варијабилног дијела трошкова рада регулисане дјелатности одобрава износ од 189.116 КМ, а на име варијабилног дијела трошкова рада управе, општинских и заједничких послова у предузећу 31.651 КМ. Укупно одобрени износ варијабилног дијела зарада је **220.767 КМ**.

Трошкови рада - фиксни дио (брutto зарада, накнада, осталих личних примања): На име трошкова рада (брutto зарада, накнада, осталих личних примања) регулисане дјелатности одобрен је износ од 1.979.346 КМ, а на име заједничких трошкова износ од 328.704 КМ. Сва примања исплаћена за рад за потребе предузећа (трошкови накнада за службена путовања, за превоз, надзорни одбор, дежурство, комисије, интерна ревизија и слично) сматрају се личним примањима, те је износ од 321.152 КМ на име ових трошкова одобрен у оквиру трошкова рада, а не у оквиру трошкова непроизводних услуга. РЕРС је на име фиксног дијела трошкова рада одобрио укупан износ од **2.308.050 КМ**.

Примједба на износ одобрених трошкова рада, која је опширно образлагана у достављеном коментару умјешача МХ ЕРС МП, своди се на оспоравање стопе раста трошкова живота до августа 2007. године као референтне вриједности за повећање трошкова рада у посматраном периоду од претходног тарифног поступка и захтјев за додатно увећање за раст трошкова живота по посљедњем извјештају Завода за статистику РС.

Други аргумент умјешача је поређење са нивоом зарада у Електропреносу БиХ и Независном оператору система у БиХ (у даљем тексту: НОС), гдје се доказује да су просјечне зараде запослених у предузећима у саставу МХ ЕРС знатно ниже него у ове двије компаније.

РЕРС оцјењује примјереном препоруку водитеља поступка и уважавање кумулативне стопе раста трошкова живота закључно са мјесецем за који су били познати подаци у вријеме када су окончан поступак формалне расправе. РЕРС такође оцјењује неоснованим захтјеве подносиоца и умјешача за симултано праћење раста трошкова живота и свих других трошкова закључно са даном подношења примједби, а у исто вријеме обрачун прихода који се остварују из других основа, осим производње ради снабдијевања тарифних купаца електричном енергијом, а за које су трошкови укључени у потребни приход, на нивоу просјека 2006. године.

Међутим, поштујући начело обазривости РЕРС је уважио захтјеве подносилаца да се трошкови који нису под контролом подносилаца обрачунају по цијенама које подносилац може документовати. Трошкови рада нису трошкови ван контроле подносиоца. Аргументи у вези са колективним уговором и најнижом цијеном рада која из тога проистиче спадају у домен који је ван надлежности РЕРС-а. Број запослених радника и обим њихових послова, појединачни услови уговора са запосленим, као и методе обрачуна зарада на основу сложености и обима посла су питања којима се баве

надлежни у предузећу. PEPC само оцјењује укупан износ овог трошка уважавајући како затечено стање, тако и потребу реструктурирања.

Приликом доношења одлуке, PEPC је користио упоредне анализе, и то између предузећа у РС, са предузећима у окружењу и у европским земљама који су доступни јавности (било да су објављени од стране званичних статистичких агенција или на интернет страницама компанија).

Ова поређења показују да су, иако је просјечна зарада по запосленом нижа него у земљама ЕУ, и нижа него у неким земљама у окружењу (Словенија, Хрватска), трошкови рада мјерени и по јединици производње и по јединици инсталисане снаге већи него у већини других земаља.

Уз све резерве у погледу начина презентације трошкова рада, просјечан трошак рада запослених по kW инсталисане снаге и произведеном kWh електричне енергије, те показатељ продуктивности рада по методологији ЕУРОСТАТ-а у предузећима у саставу МХ ЕРС су упоређени са истим показатељима у сличним компанијама у другим земљама. Продуктивност рада, мјерена додатом вриједношћу у цијени коштања по запосленом у МХ ЕРС износи 18,8 ЕУР/запосленом, а у Европској Унији 122,4 ЕУР/запосленом.

Учешће трошкова рада у укупним приходу и продуктивност рада у предузећима у саставу ЕРС, упоређени са истим показатељима у ЕУ, а посебно у земљама чланицама ЕУ које се, било по регионалном или развојном критеријуму, могу поредити са РС, за предузећа у области електричне енергије, гаса и водоснабдијевања, дати су у табели:

	Просјечни трошак рада по запосленом у 000 ЕУР	Додана вриједност по запосленом у 000 ЕУР	% трошкова рада у укупном приходу
ЕРС	8,1	18,8	24,73%
ЕУ - 25	43,2	122,4	9,18%
Чешка	12,6	54,5	6,54%
Естонија	8,5	27,7	7,62%
Шпанија	56,4	299,1	6,43%
Италија	39,0	130,5	8,18%
Летонија	6,6	16,2	14,73%
Литванија	7,8	20,0	10,79%
Мађарска	15,8	42,1	7,44%
Аустрија	62,7	154,0	11,51%
Пољска	11,3	36,9	8,63%
Словенија	23,2	57,0	12,47%
Словачка	9,9	52,8	5,97%
Румунија	5,0	7,6	8,20%
Бугарска	6,1	19,3	6,94%

Ако се као циљна вриједност користе подаци о нивоу зарада по запосленом у словеначким електранама, а које су у просјеку 3 пута веће него у РС, учешће трошкова рада у укупним трошковима (подаци за 2006. годину) ХЕ у РС је 24,3%, а у словеначким ХЕ 22%.

Опис	ХЕ Дравске	ХЕТ	ХЕ на Дрини	ХЕ на Врбасу
% зараде у укупним трошковима	21,8%	29,2%	15,5%	24,8%
% амортизације у укупним трошковима	33,3%	38,4%	45,5%	48,3%
Производња ГВтх/запосленом	12,4	1,9	6,6	2,2
Зараде у 000 € по запосленом	31,5	10,3	11,3	10,7
Додана вриједност €/запосленом	80	24	45	32
Додана вриједност €/MWx	6	13	7	15
Остварени % поврата на капитал	4,8%	0,25%	0,69%	0,03%
Остварени % добити у приходу	34,0%	5,1%	12,6%	0,5%

Због тога РЕРС не може прихватити захтјев умјешача МХ ЕРС МП да се додатно повећање трошкова зарада одобри као оправдан трошак.

РЕРС својом одлуком о нивоу оправданих трошкова рада одобрених у овом тарифном поступку ни на који начин не прејудицира дефинисање политике запошљавања у предузећу, политику стимулативног награђивања запослених и друге аспекте кадровске политике. Анализирајући приходе и расходе подносилаца захтјева РЕРС види могућност да се путем рационализације осталих трошкова пословања и остваривања већег прихода из осталих основа осим производње електричне енергије за снабдијевање тарифних купаца, може постићи оквир за прерасподјелу трошкова у корист зарада, наравно, уколико је подносилац тако дефинисао своју пословну политику.

Примједбе у вези са трошковима рада које одобрава Државна регулаторна комисија за електричну енергију (ДЕРК) нису узете у обзир, јер РЕРС није надлежан да оцјењује одлуке ДЕРК-а и обрнуто.

По основу **накнада за коришћење добара које зависе од учинака**, РЕРС је одобрио износ од **1.471.000** КМ. Висина накнаде утврђује се у складу са Законом о накнадама за кориштење природних ресурса у сврху производње електричне енергије ("Службени гласник Републике Српске" број 85/03) и Одлуком о висини водопривредних накнада ("Службени гласник Републике Српске" број 55/01 и 49/02).

Трошкови линеарно обрачунате амортизације - годишњи износ амортизације је обрачунат на основицу након процјене фер вриједности средстава која служе за обављање регулисане дјелатности. Из трошкова линеарно обрачунате амортизације искључен је износ амортизације који је обрачунат за средства која су искључена из регулативне основе (рибогојилиште, стара управна зграда, апартмани у Црној Гори и викендице са гаражама у Неуму), а амортизација која се односи на средства која по својој намјени припадају заједничким пословима, приписана је заједничким трошковима. РЕРС је одобрио износ од **5.474.941** КМ за трошкове амортизације средстава за производњу електричне енергије и **77.707** КМ на име трошкова амортизације средстава у општим и заједничким пословима предузећа.

Захтјев подносиоца за одобрењем **трошкова материјала и резервних дијелова** у износу од 572.000 КМ, према изјави подносиоца заснован је на процјени, а не на вредновању стварних потреба за набавком материјала и резервних дијелова. С обзиром да предузеће у текућој и наредној години не

планира капитални ремонт, а трошкови остварени у базној години су испод просјека свих хидроелектрана, на име трошкова материјала и резервних дијелова одобрен је износ од **212.000 КМ**.

Трошкови горива и енергије. Како је подносилац захтјева уредно доставио податке о оствареној властитој потрошњи електричне енергије из мреже у базној години од 844.963 kWh и планирану од 990.000 kWh, у овом тарифном поступку одобрен је трошак властите потрошње електричне енергије из мреже по пројектованој извозној цијени од 0,065 КМ/kWh, а производња електричне енергије на прагу увећана за 990.000 kWh. Овакав третман властите потрошње из мреже даје износ од 64.350 КМ. У оквиру ове ставке одобрен је укупан износ од **174.951 КМ**, који чини износ трошка остварен у базној години од 110.601 КМ увећан за износ трошка властите потрошње од 64.350 КМ.

На име **трошкова производних услуга за одржавање** одобрен је износ од **172.000 КМ**, односно исти износ као у првом тарифном поступку.

У оквиру **трошкова осталих производних услуга** у захтјеву није исказано подешавање висине овог трошка за годину примјене цијене у односу на остварење у базној години. РЕРС је у овом тарифном поступку одобрио износ од **101.799 КМ** на име трошкова транспортних услуга 52.017 КМ и трошкова рекламе и осталих производних услуга 49.782 КМ, а у висини остварења базне године.

На име **фиксних трошкова накнада за коришћење добара**, предвиђено је, у складу са Упутством за израду прописаних образаца, да подносилац захтјева искаже за базну годину фиксне трошкове накнада по основу броја запослених, накнаде према члану 41. Закона о шумама, накнаде за уређење грађевинског земљишта и друге накнаде које не зависе од учинака. У Бруто билансу предузећа за 2006. годину, идентификовани су трошкови по овим основама у износу од 13.625 КМ. РЕРС је на име овог трошка одобрио износ од **13.625 КМ**.

Трошкови осигурања имовине и запослених: РЕРС је одобрио износ у висини остварених трошкова осигурања за 2006. годину, односно у износу од **9.000 КМ**. Предвиђено повећање на основу захтјева МХ ЕРС о издвајању износа у висини 1% прихода за формирање средстава за случај хаварије у систему МХ ЕРС, на начин да се обрачуна резервисање у траженом износу, није одобрено пошто по МРС 37 - резервисања, потенцијална средства и потенцијалне обавезе, није дозвољено резервисање за осигурање од ризика.

Трошкови пореза на имовину су одобрени у захтијеваном износу од 1.553 КМ.

На име трошкова **чланарина, пореза и доприноса који не зависе од учинака** РЕРС је одобрио износ остварен у базној години од **100.850 КМ**.

Трошкови регулаторне накнаде су одобрени у износу од **53.612 КМ**. Овај износ је утврђен на основу одобреног прихода ХЕ на Врбасу и процента регулаторне накнаде који је примијењен у базној години од 0,346% укупног прихода.

Трошкове непроизводних услуга, репрезентације и слични трошкови РЕРС је одобрио у износу од **205.193 КМ**, а на име трошкова непроизводних

услуга (ревизија, адвокатске услуге, здравствене услуге, стручно усавршавање и слично) и трошкова репрезентације. РЕРС је уважио препоруку из Извјештаја водитеља поступка да се трошкови накнада - сва примања исплаћена за рад за потребе предузећа (трошкови накнада за службена путовања, за превоз, надзорни одбор, дежурство, комисије, интерна ревизија и слично) сматрају личним примањима и укалкулишу у оквиру трошкова рада.

У оквиру ставке **остали фиксни трошкови**, као калкулативни дио цијене на прагу електране признати су трошкови који се односе на резервисања за штете у износу од 66.286 КМ и трошкови платног промета и остали нематеријални трошкови у износу 85.238 КМ (платни промет, стипендије и сл.). РЕРС је одобрио укупан износ од **151.525 КМ** за ове трошкове.

Трошкове управе, општих и заједнички послова чине распоређени трошкови општих и заједничких послова који се обављају у предузећу и трошкови управе, општих и заједничких послова који се обављају у другом правном лицу који се распоређују на предузеће. Трошкови управе, општих и заједничких послова који се обављају у предузећу одобрени су у износу од **438.062 КМ**. У овај износ су укључени: трошкови рада - варијабилни дио 31.651 КМ, трошкови рада - фиксни дио 328.704 КМ и амортизација 77.707 КМ. РЕРС је на име трошкова општих и заједничких послова који се обављају у другом правном лицу, тј. МХ ЕРС, одобрио износ од **309.706 КМ**. Како су се сви подносиоци у поступку формалне расправе изјаснили да су сагласни са планираним нивоом и распоредом трошкова МХ ЕРС МП, те да је потребно преузети послове који су Статутом повјерени Матичном предузећу, укључујући израду дугорочних планова развоја, за које је у овом тарифном поступку утврђено да их није израдио нико од подносилаца захтјева, одобрен је износ од 2% укупних одобрених прихода сваког корисника дозволе који послује у саставу МХ ЕРС. Притом РЕРС оцјењује да, у складу са достављеним документима и изјавама датим на формалној расправи, овај издатак покрива трошкове израде планова пословања, израде студија развоја, израде дугорочних планова и стратегија развоја, трошкове увођења система квалитета и увођење ефикасног система финансијског управљања, те друге послове наведене у плану МХ ЕРС МП за све чланице холдинга, без додатних трошкова за подносиоца.

Укупни трошкови рада и одржавања: РЕРС је одобрио укупне **варијабилне трошкове** регулисане дјелатности за рад ХЕ на Врбасу, утврђене на основу анализе остварења у базној 2006. години и одобрених трошкова у првом тарифном поступку, у износу од **1.660.116 КМ**. Варијабилни дио општих и заједничких трошкова предузећа у износу од **31.651 КМ** прераспоређен је у укупне фиксне трошкове. РЕРС је одобрио укупне **фиксне трошкове** у износу од **9.398.163 КМ**. У одобрени износ укључени су распоређени трошкови заједничких и општих послова предузећа и распоређени трошкови заједничких и општих послова који се обављају у другом правном лицу. Укупни трошкови рада и одржавања ХЕ на Врбасу одобрени су у износу од **11.058.279 КМ**.

РЕРС је одобрио стопу **поврата на капитал** која је утврђена у складу са члановима 22, 23. и 24. Правилника, и на власнички капитал износи **2%**, а на позајмљени капитал (каматна стопа на кредите за стална средства) **1,32%**. На основу тога је утврђен поврат на власнички капитал у износу од 4.425.395

KM и поврат на позајмљени капитал у износу од 22.973 KM, тако да укупни поврат на капитал у износи **4.448.368** KM.

Имајући у виду чињеницу да су корисници дозвола за обављање електроенергетских дјелатности прије дефинисања заједничких рачуноводствених политика на различите начине вршили усклађивање књиговодствене вриједности имовине, намеће се закључак да су износи књиговодственог ревалоризационог вишка у евиденцији корисника дозвола резултат стицаја више околности и различитих приступа, те да примјена одредбе члана 24. став (2) Правилника на овако одређене износе доводи предузећа у различит положај зависно од тога како су вршили усклађивање вриједности имовине до 2002. године, а након тога зависно од тога како су примјењивали усвојену рачуноводствену политику.

Због тога РЕРС одобрава приједлог да се у овом тарифном поступку, умјесто процјењивања износа ревалоризационог вишка за кориснике дозвола који би био реализован да је била досљедно примијењена рачуноводствена политика у складу са MPC 16, поврат на капитал обрачуна на укупну вриједност регулативне основе, без умањивања за реализовани ревалоризациони вишак основних средстава укључених у регулативну основу, али да стопа поврата буде умањена за ефекат процијењеног реализованог ревалоризационог вишка свих предузећа у саставу MX EPS.

Зато је потребно да подносилац изврши процјену фер вриједности основних средстава на бази трошка замјене новим (PЦН), фер садашње вриједности и процјену фер износа исправке вриједности основних средстава која одговара акумулисаног амортизацији обрачунатој на одређену тржишну вриједност новог средства у складу са одредбама Закона о порезу на добит, и укупном импаритету, и на основу тога формира основицу за обрачун поврата на капитал. На тај начин ће се обезбиједити да сви корисници дозволе за обављање електроенергетске дјелатности, без обзира на рачуноводствену политику и начин њене примјене, имају исти третман и да у структури потребног прихода не буде садржан трошак амортизације на већ амортизована средства и поврат на већ амортизовани дио вриједности средстава.

Порез на добит по стопи од 10% се укључује у одобрени потребни приход у складу са пореским прописима. С обзиром да су сви подносиоци, као главни разлог за покретање тарифног поступка, навели да из постојеће цијене не могу да обезбиједу развој, а с обзиром на чињеницу да подносилац није поднио план инвестиција, а ни дугорочни план развоја, оцијењено је да су одобрена средства намијењена у сврху развоја предузећа, те да ће остварену добит подносилац уложити у развој производних капацитета. На основу ових чињеница, а у складу са чланом 25. Правилника, РЕРС је одобрио да је пореска основица пореза на добит, утврђена у складу са пореским прописима једнака нули, и одобрени износ пореза на добит је једнак нули.

ХЕ на Врбасу као произвођач електричне енергије остварује **остале приходе** коришћењем лиценцираних средстава који се по члану 26. Правилника, умањују од одобреног потребног прихода, ако су припадајући трошкови укључени у одобрене трошкове. У захтјеву је подносилац навео да су остали приходи за 2007. годину једнаки нули. РЕРС је одобрио став подносиоца по

овом питању, јер је подносилац у свом захтјеву искључио средства и трошкове осталих дјелатности, а остали приходи који ће евентуално настати по другим основама не узимају се у обзир, јер се ни трошкови по истом основу не признају као расход периода.

Чланом 17. Правилника прописано је да је предузеће дужно обрачунати укупне и јединичне додатне трошкове помоћних услуга, укључујући производњу реактивне енергије по налогу НОС-а са фактором снаге нижим од номиналног. Пошто је подносиоцу одређена обавеза производње електричне енергије за снабдијевање тарифних купаца у систему обавезе јавне услуге од 64% укупне производње, то се у овом поступку процјењује да ће приход од помоћних услуга, уколико га подносилац буде остваривао, бити садржан у оквиру укупних прихода од нетарифних купаца, на начин одређен у дијелу извјештаја о одређивању цијене електричне енергије за тарифне купце.

Анализом захтјеваних трошкова и расхода, те процјеном њихове оправданости и цјелисходности, ради обављања дјелатности производње електричне енергије, РЕРС је утврдио **потребни приход** у износу од **15.506.647** КМ за годишњу производњу од 274.990.000 kWh.

На основу годишње производње електричне енергије и расположиве снаге, а у складу са чланом 48. Правилника, израчуната је просјечна цијена на прагу електране ХЕ на Врбасу у износу од **0,0564** КМ/kWh, која у двокомпонентном моделу има сљедећу структуру: цијену капацитета у износу од **133,17** КМ/kW и јединичну цијену произведене електричне енергије у износу **0,0060** КМ/kWh.

Приход од продаје електричне енергије нетарифним купцима је величина која зависи од тржишних цијена и у том дијелу је ван контроле подносиоца. Да би се утицај промјенљивих цијена на приход подносиоца свео на што мању мјеру, РЕРС у калкулацији прихода од нетарифних купаца примјењује начело обазривости у погледу пројектоване тржишне цијене.

Имајући у виду остварене продајне цијене за нетарифне купце подносиоца у базној години, остварене цијене на доступном тржишту и кретање цијена електричне енергије, РЕРС процјењује да просјечна тржишна цијена коју подносилац може остварити на референтном тржишту БиХ износи најмање 0,088 КМ/kWh. У складу са начелом обазривости, РЕРС за обрачун прихода од осталих купаца користи цијену од 0,065 КМ/kWh, чиме се обезбјеђује да подносилац, у случају значајног одступања од годишње производње утврђене у овом тарифном поступку, може надокнадити оправдане трошкове рада и одржавања, као и поврат од најмање 2%. Остварењем утврђене годишње производње подносилац може остварити већи приход од потребног прихода утврђеном у овом тарифном поступку од најмање 2.289.984 КМ, и тиме остварити већу добит од одобрене или неку другу ставку у структури потребног прихода у складу са својом пословном политиком.

У складу са чланом 51. Правилника, а на основу потрошње неквалификованих купаца електричне енергије у Републици Српској која износи 63,8% укупне годишње производње, РЕРС одобрава цијену електричне енергије на прагу електране за снабдијевање тарифних купаца. Потребни приход који подносилац треба да оствари од тарифних купаца у Републици Српској износи 9.034.505 КМ, а одобрена просјечна цијена

електричне енергије на прагу електране подносиоца захтјева за снабдијевање неквалификованих купаца у Републици Српској износи **0,0515** KM/kWh.

РЕРС цијени да ће подносилац захтјева, као и остали произвођачи електричне енергије у 2008. години у трансакцијама са нетарифним купцима, остварити продајну цијену вишу од наведене и већи приход од одобреног, уколико сви учесници буду одговорни у извршавању својих уговорних обавеза ради остварења оптималних резултата у производњи и продаји електричне енергије.

Како је цијена електричне енергије на прагу електране садржана у цијени снабдијевања неквалификованих купаца електричном енергијом, приликом утврђивања потребног прихода на годишњем нивоу и на основу њега цијене електричне енергије за неквалификоване купце, РЕРС је посебно водио рачуна о интересима купаца електричне енергије уважавајући истовремено и потребе подносиоца захтјева и сматра да је утврђена цијена правична, јасна и заснована на објективним критеријумима и да подносилац захтјева може подмирити оправдане трошкове рада и одржавања и остварити поврат на ангажована средства, те да су начела тарифне методологије прописана чланом 6. Правилника у потпуности примијењена.

Приликом одлучивања РЕРС је имао у виду и чињеницу да се тарифни купци снабдијевају електричном енергијом у систему јавне услуге, како је то прописано чланом 51. Закона, да је условима издате дозволе подносиоцу захтјева та обавеза одређена, у оквиру које је исти дужан да својим купцима обезбиједи електричну енергију што је могуће економичније. Обавеза јавне услуге подразумијева и сигурност снабдијевања, редовност и квалитет услуге и цијену, укључујући и заштиту крајњих купаца, како је то прописано чланом 3. Директива о правилима унутрашњег тржишта електричне енергије 2003/54/ЕС.

У прелазном периоду примјене Правилника, док се не испуне сви прописани услови, РЕРС је утврђивао чињенице на основу података, које му је доставио и образлагао подносилац захтјева, а недостајуће податке је процјењивао на основу члана 96. Правилника, уважавајући чињеницу да је електроенергетски сектор у Републици Српској у фази реструктурирања у коме је предузећима која обављају електроенергетске дјелатности омогућено одређено вријеме за прилагођавање условима регулације.

У прелазном периоду РЕРС ће у складу са чланом 32. став 1. и чланом 113. став 1. Закона, правилима и прописима РЕРС-а, као и условима дозволе за обављање дјелатности производње електричне енергије, од подносиоца захтјева захтијевати достављање одређених података и информација. Ову обавезу подносилац захтјева је дужан испунити и на тај начин ће се у будућим поступцима употпунити чињенични основ, на бази кога ће се моћи у потпуности реално цијенити оправданост појединих трошкова. РЕРС ће, такође, у оквиру редовних и ванредних активности надгледања примјене услова дозволе, вршити провјере остварења и алокације трошкова по основу обављања лиценциране дјелатности. Анализе резултата добијених провођењем ових активности могу бити основ за покретање тарифног поступка на иницијативу РЕРС-а. У складу са чланом 6. тачка ф. Правилника, РЕРС ће у сваком тарифном поступку провјеравати одступање оствареног

прихода регулисаног предузећа у односу на одобрени потребни приход у предходном тарифном периоду ради утврђивања оправданости разлога за поравнање у наредном тарифном периоду.

У цјелокупном тарифном поступку, водило се рачуна и о постепеном увођењу међународно прихваћене регулаторне праксе и постепеног увођење општеприхваћених међународних стандарда, како би се избјегле изненадне и драстичне промјене тарифа у прелазном периоду регулације тржишта електричне енергије у Републици Српској, како је то прописано чланом 5. став 1. тачка и) и чланом 116. став 1. Правилника.

На основу свега наведеног, слиједећи циљеве одређене Законом, РЕРС је утврдио потребан приход за обављање дјелатности производње електричне енергије подносиоца захтјева и структуру цијене на прагу електране, као што је то наведено у тачки 1. диспозитива овог рјешења, а на основу члана 8-27 и члана 47-53 Правилника.

Тачка 2. диспозитива рјешења заснива се на члану 51. став 1. Правилника.

Тачка 3. диспозитива овог рјешења заснива се на члану 49. став 1. и члану 102. став 1. Правилника.

Ово рјешење је коначно, како је наведено у тачки 4. диспозитива рјешења, а на основу члана 29. Закона, на коме се заснива и поука о правном лијеку.

Тачка 5. диспозитива овог рјешења заснива се на одредби члана 34. Закона и члана 20. Статута Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске, којим је прописано да се одлуке и рјешења Регулатора објављују у „Службеном гласнику Републике Српске“. С обзиром да је образложење рјешења преобимно, а у циљу економичности, у „Службеном гласнику Републике Српске“ објављује се увод и диспозитив рјешења са назнаком мјеста гдје се комплетно рјешење ставља на располагање, чиме се сматра да је на овај начин остварен принцип транспарентности.

Правна поука: Против овог рјешења може се покренути управни спор подношењем тужбе Окружном суду у Требињу у року од 30 дана од дана пријема рјешења.

Предсједник

Миленко Чокорило